

Namn \_\_\_\_\_

Personbeteckning \_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_

Ifylles av examinator:

Uppgift 1: \_\_\_\_\_ poäng

**SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN**

**INTRÄDESPROV 14.6.2004**

**UPPGIFT 1 (10 POÄNG)**

**Ringa in rätt alternativ.**

Rätt svar ger 1 poäng, fel svar ger -0,5 poäng, obesvarad fråga ger 0 poäng.

**1. En blandekonomi är en ekonomi med inslag av**

- a) både basindustrier och högteknologiföretag.
- b) både marknadsekonomi och planering.
- c) olika marknadsformer.

**2. Derivat är**

- a) förändringshastigheten.
- b) obligationer och debenturer.
- c) värdepapper som baseras på ett underliggande värdepapper.

**3. Med direktinvestering avses**

- a) köp av mindre aktieposter med avsikt för att få avkastning i form av aktieutdelning eller värdestegringar.
- b) långsiktig placering över landsgränserna.
- c) det som blir kvar då nettoexporten och konsumtionen dras av från bruttonationalproduktionen.

**4. En expansiv finanspolitik innebär att**

- a) ECB sänker skatterna.
- b) staten för en åtstramande politik.
- c) staten ökar sina utgifter.

**5. Keynesianism är en skolbildning som**

- a) förespråkar en aktiv statlig stabiliseringspolitik.
- b) hävdar att penningmängden styr prisnivån.
- c) utgår från antagandet att marknaderna fungerar väl.

**6. Teorin om komparativa fördelar säger att varje**

- a) land bör specialisera sig på det som landet är absolut sett bäst på.
- b) producent bör specialisera sig på det han är absolut sett bäst på.
- c) producent bör specialisera sig på det han är relativt sett bäst på.

**7. Hög likviditet**

- a) har de medel som är lätta att omvandla till reda pengar.
- b) har t.ex. långfristiga lån som inte går att överföra på någon annan.
- c) innebär att räntekostnaderna utgör en väsentlig del av låneamorteringen.

**8. Marknadsmislyckande uppstår då**

- a) en viss sektor av ett lands ekonomi inte är tillräckligt konkurrenskraftig för att överleva då ekonomin öppnas (exempelvis som en följd av inträde i EU).
- b) ett lands stabiliseringspolitik inte är framgångsrik och konjunktursvängningarna är stora.
- c) marknadspriserna inte själva ger samhällsekonomiskt effektiva lösningar.

**9. Nätverksekonomi är en beteckning för**

- a) de snabbt växande ekonomierna i Sydostasien.
- b) ekonomier där kommunikations- och teknologiföretag utgör en väsentlig del av landets industrier.
- c) marknader för kommunikationstjänster, där styckkostnaden faller och tjänsten blir mer värdefull ju fler som kan ta del av den.

**10. Täckningsbidrag är**

- a) det bidrag en intäkt ger till täckandet av fasta kostnader.
- b) det bidrag ett företag kan få för att höja t.ex. resultatet och förbättra konkurrensförmågan.
- c) vad som kvarstår då alla fasta och rörliga kostnader för produktionen av en vara har dragits av.





Namn \_\_\_\_\_

Personbeteckning - - - - - - - - - -

Ifylles av examinator:

Uppgift 3: \_\_\_\_\_ poäng

**SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN**

**INTRÄDESPROV 14.6.2004**

**UPPGIFT 3 (10 POÄNG)**

Bifogat finns artikeln ”Skanska krävs på 101Mkr i Finland”. Besvara följande frågor:

- a) Definiera ordet kartell. (1p)

---

---

---

---

- b) I artikeln sägs att ”Finlands konkurrensverk kräver Skanska och NCC på 144 miljoner kronor i böter för att ha deltagit i en riksomfattande asfaltkartell 1994-2002”. Varför är karteller olagliga? (2p)

---

---

---

---

---

- c) Vilken är enligt den statistiska analysen den överlägsna marknadsformen?  
Motivera! (4p)

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

d) Analysera, ur ett dynamiskt perspektiv, vilka faktorer avgör ekonomins förmåga att förbättra konsumentens nytta över tiden. (3p)

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

<http://www.forum-fet.fi/mar04/040401.htm>

## **Skanska krävs på 101 Mkr i Finland**

2004-04-01

Mosse Wallén/DI

Helsingfors. Finlands konkurrensverk kräver Skanska och NCC på 144 miljoner kronor i böter för att ha deltagit i en riksomfattande asfaltkartell 1994-2002.

Spindeln i kartellnätet, byggfirman Lemminkäinen, föreslås få böta 625 Mkr. Det var i mars 2002 som konkurrensverket i en gryningsråd slog till mot de största asfaltbolagen i Finland, bland dem Skanska Asfalt och NCC Roads. Liksom i Sverige och Norge fanns misstankar om en omfattande kartell. En före detta asfaltföretagare - som sålt sitt bolag till Skanska - klev fram och berättade om hur asfaltföretagen med jämna mellanrum samlats hos marknadsledande Lemminkäinen. Där gjorde de upp om vem som skulle bjuda på vad och på vilken nivå offerterna skulle ligga.

Nu har konkurrensverket rullat upp Finlands genom tiderna största kartell. Förutom överenskommelserna om vilket jobb som ska gå till vilket företag och till vilket pris, omfattar kartellverksamheten hot och trakasserier mot mindre företagare som försökt ta sig in i branschen. "Ingen vacker bild", säger specialforskare Kirsi Ola, som ansvarat för utredningen. Sammanlagt sju av de största asfaltföretagen har enligt utredningen varit med i kartellen, bland dem svenska Skanska och NCC.

Konkurrensverket föreslår att marknadsdomstolen utdömer de i särklass största kartellböterna någonsin i Finland, sammanlagt drygt 890 Mkr. Skanska föreslås få 101 Mkr i böter och NCC Roads drygt 43 Mkr. "Vi ser mycket allvarligt på det här. Att anställda skulle bryta mot konkurrenslagstiftningen är helt emot hela koncernens princip", säger Skanska Asfaltis Oys VD Pauli Perna. I Sverige har Konkurrensverket stämt Skanska på 664 Mkr för medverkan i en asfaltkartell med bland andra NCC, Peab och Vägverket Produktion. Utdömandet av de finländska böterna sker i marknadsdomstolen. Domstolens beslut kan sedan överklagas till högsta förvaltningsdomstolen vilket gör att en flera år lång rättsprocess kan ta vid. "Jag tvivlar på att marknadsdomstolen klarar behandlingen på ett år", säger konkurrensverkets överdirektör Matti Purasjoki.

Lemminkäinens dominerande ställning i kartellen har redan tidigare krävt ett offer. Det börslistade byggbolagets styrelseordförande och storägare, bergsrådet Heikki Pentti, tvingades i fjol avgå som styrelseordförande för industrins och arbetsgivarnas mäktiga centralförbund TT, sedan kartellmisstankarna krupit allt närmare honom. Heikki Pentti som tillsammans med sina två bröder äger 65 procent av aktierna i Lemminkäinen, var under lång tid VD för koncernen.

Namn \_\_\_\_\_

Personbeteckning \_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_

Ifylles av examinator:

Uppgift 4: \_\_\_\_\_ poäng

## SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

### INTRÄDESPROV 14.6.2004

#### UPPGIFT 4 (10 POÄNG)

En klass på 100 personer har skrivit en tentamen i statistik. För att få en bild av hur klassen har klarat sig rättar läraren de 11 tenter som lämnades in redan under första timmen av den totala skrivningstiden på 3 timmar. De 11 resultaten är enligt nedan:

22 56 43 23 19 24 37 42 11 33 11

Redovisa alla uträkningar!

- a) Beräkna de tre centralmått: aritmetiskt medelvärde, typvärde samt median.  
(3p)

Det aritmetiska medelvärdet är \_\_\_\_\_

Typvärdet är \_\_\_\_\_

Medianen är \_\_\_\_\_



b) Beräkna spridningsmättet standardavvikelse. (2p)

Standardavvikelsen är \_\_\_\_\_

c) Antag att man betraktar de 11 ovannämnda personernas tenter som ett stickprov med syftet att säga något om alla elevers (populationens) resultat. Kommentera på raderna nedan hur lärarens urval kan påverka resultatens generaliserbarhet. (3p)

---

---

---

---

---

---

---

---

d) Standardisera elevernas poäng. Vad är syftet med att standardisera ett datamaterial? (2p)

De standardiserade poängen är:

---

Syftet med standardisering är:

---

---

---

---

---

---

---

Formler:

$$z = \frac{x - \bar{x}}{s}$$

$$s = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}$$

Namn \_\_\_\_\_

Personbeteckning \_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_

Ifylles av examinator:

Uppgift 5: \_\_\_\_\_ poäng

## SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

### INTRÄDESPROV 14.6.2004

#### UPPGIFT 5 (9 POÄNG)

Ange om slutsatserna i nedanstående situationer är riktiga eller felaktiga genom att kryssa för ja eller nej. Motivera även ditt svar.

Rätt svar på ja- och nej-frågorna ger 0,5 poäng, vid felaktigt svar avdras 0,5 poäng.

En korrekt motivering ger 1 poäng. Obesvarad fråga ger 0 poäng.

- 1 Ett företag köpte alldeles i början av år 2004 en maskin för 144 000 euro. Maskinen har en ekonomisk livslängd på 15 år varefter restvärdet är 0 euro. Maskinen används lika mycket under varje år och ger upphov till lika stora intäkter varje år.

**Kostnaden för år 2010 kommer då att vara 9 600 euro.**

Ja  Nej

därför att \_\_\_\_\_

- 2 Ett företag har år 2004 totala intäkter 16 000 000 euro. Samma år uppgår de totala rörliga kostnaderna till 10 000 000 euro och de totala fasta kostnaderna till 3 000 000 euro.

**Det totala täckningsbidraget uppgår således till 3 000 000 euro.**

Ja  Nej

därför att \_\_\_\_\_

- 3 De direkta materialkostnaderna för en produkt uppgår till 40 euro. Materialomkostnaderna uppgår till 7 euro. De direkta lönekostnaderna är 30 euro och tillverkningsomkostnaderna 8,40 euro. Försäljnings- och

administrationsomkostnaderna uppgår till 1,20 euro respektive 0,40 euro.

**Produktens tillverkningskostnad är således 87 euro.**

Ja  Nej

därför att \_\_\_\_\_

---

4 Ett företag lyfter 14.6.2004 ett lån som skall återbetalas i sin helhet per 14.6.2005.

**Företaget bör därför i sitt bokslut 30.6.2004 uppta lånet som en långfristig skuld.**

Ja  Nej

därför att \_\_\_\_\_

---

5 Ett företag har ett resultat om 100 000 euro. Balansomslutningen är 1 000 000 euro. Företagets soliditet är 50%.

**Företagets avkastning på eget kapital är således 25%.**

Ja  Nej

därför att \_\_\_\_\_

---

6 Ett aktiebolag visar för räkenskapsperioden 1.6.2003-31.5.2004 en förlust om 100 000 euro. Under perioden har företaget inte betalt förskottsskatt eftersom även den föregående perioden gav ett minusresultat. Företaget har inga i beskattningen icke-avdragbara poster. Tyvärr har man inte heller haft möjlighet att dela ut någon dividend trots aktieägarnas förhoppningar om att man en sista gång skulle ha kunnat utnyttja det nuvarande skattesystemet. Skattesatsen är 29%.

**Företaget kommer alltså att betala 29 000 euro i skatt på sitt resultat.**

Ja  Nej

därför att \_\_\_\_\_

---

Namn \_\_\_\_\_

Personbeteckning \_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_

Ifylles av examinator:

Uppgift 6: \_\_\_\_\_ poäng

## SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

### INTRÄDESPROV 14.6.2004

#### UPPGIFT 6 (11 POÄNG)

Företaget Jannes Antenn Ab säljer och reparerar parabolantennar. Hittills har produktionen skett på entreprenad. För att uppnå högre kostnadseffektivitet överväger Jannes Antenn nu att själv börja tillverka den mest efterfrågade modellen. Företaget har två alternativ, *A* och *B*.

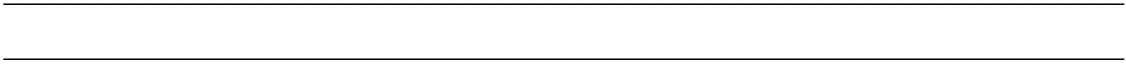
Enligt alternativ *A* investerar företaget i en tillverkningsrobot, vars kostnad är 190 000 € och ekonomiska livslängd fem år. Före ibruktageandet utbildas personalen för ytterligare 10 000 €. Materialkostnaderna beräknas uppgå till 30 000 € per år. Driftskostnaderna under det första året är 25 000 €. Under åren två, tre och fyra uppgår driftskostnaderna till 20 000 € per år för att under det sista året vara 35 000 €. Vid utgången av det sista året klassas anläggningen som problemavfall och skall förstöras till en kostnad om 15 000 €.

Enligt alternativ *B* uppgör Jannes Antenn Ab ett leasingkontrakt, vars kostnad är 100 000 € per år. Denna summa täcker såväl tillverkningsroboten inklusive utbildning, materialkostnaderna, driftskostnaderna som avveckling av roboten. Kostnaderna (exklusive grundinvesteringen) för båda alternativen kan antas uppkomma i slutet av respektive år.

Besvara frågorna nedan. Använd maximalt det utrymme som reserverats för respektive fråga.

- a) Räkna med hjälp av nuvärdesmetoden vilket alternativ, *A* eller *B*, som är mera fördelaktigt för Jannes Antenn Ab. Man kan räkna med en kalkylränta om 12 %. Svar utan uträkningar med mellansteg ger noll poäng. (6 p)  
(Använd det rutiga pappret för uträkningar)





Namn \_\_\_\_\_

Personbeteckning \_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_

Ifylles av examinator:

Uppgift 7: \_\_\_\_\_ poäng

## SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

### INTRÄDESPROV 14.6.2004

#### UPPGIFT 7 (10 POÄNG)

**A) Tillhör följande särdrag grundprinciperna för klassisk arbetsorganisation (taylorism) såsom Skärvad och Olsson beskriver den? (5 p)**

Rätt svar 1 poäng, fel svar -0,5 poäng, och obesvarat 0 poäng.

a) långt driven arbetsfördelning och specialisering av arbetsuppgifterna

ja  nej

b) noggrann övervakning och klara gränser mellan arbetsledning och arbetare

ja  nej

c) en mycket hög grad av kvalitetsinriktning

ja  nej

d) individuell ackordslön som löneform

ja  nej

e) att medarbetarna ständigt utvecklar sina kunskaper och färdigheter

ja  nej

**B) I sin diskussion om organisationens kultur konstaterar Skärvad och Olsson att det inte är lätt att exakt precisera vad en organisations kultur består av, men presenterar ändå en modell av organisationens kultur innefattande fem viktiga beståndsdelar. Vilka är dessa? (5 p)**

Svara på följande sida



1. \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

3. \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

4. \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

5. \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Namn \_\_\_\_\_

Personbeteckning \_\_\_\_\_ - \_\_\_\_\_

Ifylles av examinator:

Uppgift 8: \_\_\_\_\_ poäng

**SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN**

**INTRÄDESPROV 14.6.2004**

**UPPGIFT 8 (10 POÄNG)**

Efterfrågan (=  $q$ ) på en produkt är beroende av produktens pris (=  $p$ ) enligt efterfrågefunktionen  $q(p) = 1000 + 4000p^{-2}$  för  $0 < p \leq 30$ .

Elasticitet:  $E_f(x) = \frac{x}{f(x)} f'(x)$

Redovisa alla uträkningar!

a) Hur många produkter efterfrågas om priset  $p = 2$ ? (2 poäng)

b) Beräkna efterfrågefunktionens derivata då  $p = 10$ . (2 poäng)

c) Då  $p = 20$  har efterfrågefunktionens derivata värdet minus ett. Förklara verbalt vad detta innebär. (2 poäng)

---

---

---

---

---

---

---

d) Beräkna efterfrågans priselasticitet då  $p = 10$ . (2 poäng)

e) Då  $p = 20$  är priselasticiteten  $\approx -0,02$ . Förklara verbalt vad detta innebär. (2 poäng)

---

---

---

---

---

---

---

